

Črnomaljsko kolo.

Dr. Martin Malnerič — Dubrovnik.

Folklorni inštitut Glasbene Matice v Ljubljani je izdal 2. zv. slovenskih narodoslovnih študij, ki obsega razprave Francéta Marolta: Tri obredja iz Bele Krajine — in Borisa Orla: Mito o mostu; izd. Gl. Mat., Ljubljana 1936, str. 95.

Delo Glasbene Matice je vredno vse hvale.

Že iz mladih let poznam črnomaljsko kolo (metliškega ne poznam), pa mi bodi dovoljeno pripomniti k stvari nekaj besed.

Dr. Martin Malnerič

Črnomaljsko kolo je v celoti čisto slično nemškim lajhom (Lais, Leich; gotsko: lajkam — plesati, slov. »lajhati«). Prvi del črnomaljskega kola je pristna sekvenca v glasbenozgodovinskem in glasbenoteoretskem smislu. Motiv prvega dela, — melodično soroden z »Alelujo«, kot jo duhovnik poje ob Vstajenju, — se nekolikokrat ponavlja, enako, kot pri »Aleluji«: z vedno višjim početnim »Aj!...« — Čudno, da še nobeden muzikolog ni tega opazil! — To je pravi »trop« v smislu glasbene zgodovine (prim. »trope« Notkerja Balbula, ki je umrl l. 912.). Obenem je ta del kola »predples« (Vortanz), dočim je »most« za-

vršilni ples (Nachtanz) celokupnega kola — lajhanja. »Most« pa je obenem antifoničen (kot da ga pojeta dva zbora, »responso-rium«: vprašanja in odgovori); poje in pleše se »most« vedno hitreje in hitreje, da naposled konča »prestissimo«.

Črnomaljsko kolo je torej pridružiti nemškim in angleškim ter francoskim (keltskim) sekvencam in plesom po načinu »lajhov«.

Ime »Brunka« je tudi ime deklice neke narodne pesmi iz Perasta, v Boki Kotorski (kot sem nekje že omenil).

Niso torej Črnomaljke vzele te besede iz metliškega kola, odnosno od metliškega »pungerta«; v Črnomlju ni nikakšnega »pungerta«, pa so torej Metličanke ime »Brunke« pokvarile.

Mislím, da je treba aranžiranje črnomaljskega kola za godbo v načelu odobravati, ker v sekvenci se združujejo ples, petje in godba; sekvence so menda sploh izšle iz godbe. — Noša Črnomaljk v kolu nas spominja primorske.

O zgodovinskem ozadju korčulanske »moreške« bi nas mogla (morda) poučiti opera Drja mus. Samuela Arnolda († 1802): Siege of Curzola. — Meni se črnomaljskemu kolu zdi mnogo sličnejše kotoransko kolo, kot pa moreška. — »Most« ni pesem (»Lied«), ampak — ples.

Toliko se mi je zdelo umestno pripomniti povodom navedenih študijev, ki pa sicer zaslužujejo našo popolno pozornost in naše vestno proučavanje.